

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 26 november 2013 14:23
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Grex in groot onderhoud GF

Hoi [REDACTED]

In het voortgangsbericht en tussenfaserapport fysiek kan ik geen aanbeveling vinden om grex onder te brengen bij VHROSV. Er wordt wel steeds een inhoudelijke samenhang geconstateerd tussen beiden. Het onderbrengen van de grex in VHROSV wordt genoemd in de consultatiebrief van 2011; inkomsten die te relateren zijn aan een bepaald cluster horen daar thuis. Ik heb de volgende opmerkingen:

- Hoewel een stuk minder houden gemeenten macro gezien nog steeds wel over aan de grex. Dat wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel, voor alle clusters dus. In de OEM zitten dus de netto-opbrengsten van de grex
- Onderbrengen bij VHROSV geeft naar verwachting een raar beeld bij het onderhoud. Netto-lasten VHROSV zullen dan veel lager blijken te zijn dan ijkpunt (want netto-opbrengsten grex aftrekpost). Die post zal dus in het POR buiten haken worden gezet, anders is het lastig conclusies trekken. Vanuit onderhoud gezien compliceert het onderbrengen van de grex in VHROS dus.
- Alle inkomsten in twee clusters en niet verspreid door het gemeentefonds is wel zo overzichtelijk.
- Grex in OEM houden past bij continuïteit.

Kortom, ik zou grex gewoon in de OEM houden.

Groet [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 18 juli 2011 16:30
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Memo OZB/OEM
Bijlagen: 20110718 Memo POR tbv nota bewindspersonen.doc

[REDACTED]
Hierbij het memo over OZB/OEM.

Groeten [REDACTED]

Memo POR-onderzoek clusters OZB en OEM

(Memo t.b.v. nota bewindspersonen)

1. Inhoud van de twee inkomstenclusters

Het cluster onroerende zaakbelasting (OZB) bevat de onroerende zaakbelasting voor eigenaren van woningen en niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.

Het cluster overige eigen middelen (OEM) bevat inkomsten op het gebied van deelnemingen in (nuts)bedrijven, interest op uitstaande leningen, baat-, forensen-, honden-, reclame- en precariobelasting. Daarnaast zijn in het onderzoek ook de toeristen- en parkeerbelasting betrokken.

2. Belangrijkste bevindingen POR-onderzoek

De totale omvang van de ijkpunten in 2010 (excl. G4) is € 2 miljard voor het cluster OZB en € 0,6 miljard voor het cluster OEM. De werkelijke inkomsten van gemeenten (excl. G4) liggen hier ruim boven: bij het cluster OZB circa € 0,6 miljard hoger en bij het cluster OEM circa € 0,7 miljard hoger.

Voor alle groepen gemeenten liggen de feitelijke netto baten aan OZB boven het niveau van de ijkpuntscore. Het verschil neemt substantieel toe met de inwonergroottesklassen.

Voor gemeenten in alle inwonergroottesklassen zijn de feitelijke netto baten aan OEM circa twee keer zo hoog als het niveau van het ijkpunt.

Het onderzoek besteedt geen aandacht aan de verdeling van de inkomsten uit OZB en OEM over gemeenten naar andere achtergrondkenmerken zoals sociale structuur of geografische ligging.

Er zijn geen aanwijzing gevonden voor een relatie tussen de hoogte van netto baten OZB en netto baten OEM. Dit duidt erop dat het verschil in OZB-niveau tussen gemeenten waarschijnlijk eerder samenhangt met verschillen in patronen bij de diverse uitgavenclusters. Het verband tussen het cluster OZB en deze uitgavenclusters is echter niet onderzocht.

Wel is er een positief verband tussen gevonden tussen de toeristenbelasting en de forensenbelasting enerzijds en de OEM-baten anderzijds. Daarnaast blijkt dat een relatief laag OZB-niveau gepaard gaat met relatief hoge opbrengsten aan toeristen- en forensenbelasting. Dit kan erop duiden dat toeristische gemeenten meer uitgeven aan "toeristische voorzieningen" (wegen, groen, recreatie) dan niet-toeristische gemeenten, maar het kan er ook op wijzen dat toeristische gemeenten hun voorzieningen laten financieren door de inwoners van andere gemeenten.

Definitieve conclusies ten aanzien van de inkomstenclusters OZB en OEM kunnen pas getrokken worden nadat het onderzoek bij alle uitgavenclusters is afgerond en de onderzoekers hun integrale notitie hebben opgeleverd.

3. Relatie met andere clusters

De clusters OZB/OEM kennen een relatie met alle uitgavenclusters; het betreft immers algemene dekkingsmiddelen. A priori zou verwacht kunnen worden dat hogere opbrengsten OZB en/of OEM leiden tot hogere uitgaven aan autonome uitgavenclusters (groen, cultuur, sport). Deze relatie is echter niet onderzocht.

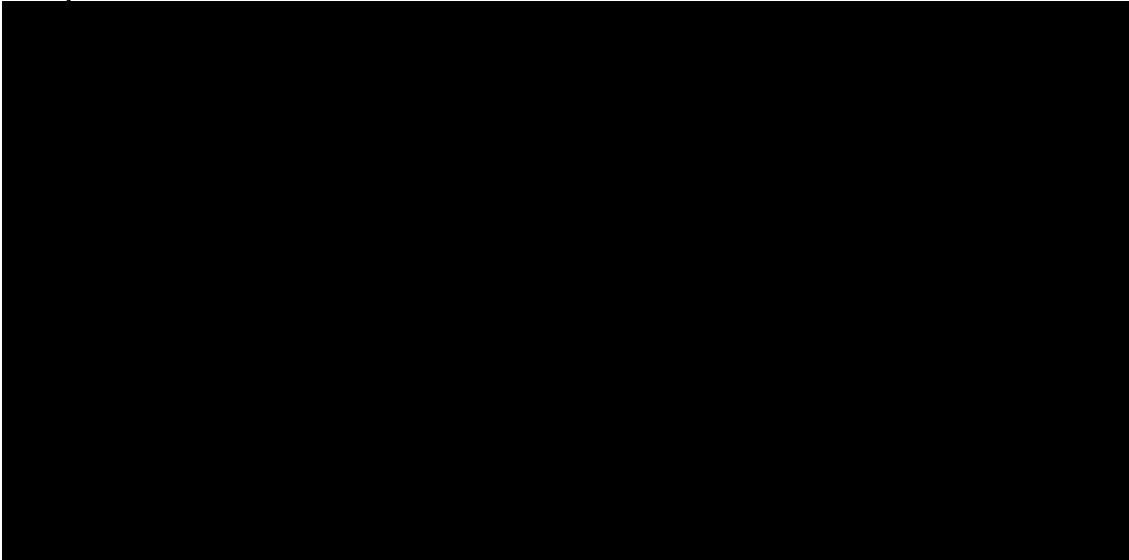
4. Gevolgen voor individuele gemeenten

Toetsing van de inkomsten OZB aan het ijkpunt laat zien dat de afwijking t.o.v. het ijkpunt toeneemt naarmate het inwoneraantal stijgt. Een verhoging van het rekestarief zal grote gemeenten derhalve minder raken dan kleine gemeenten. Het effect van een verhoging van

het rekestarief voor een individuele gemeente is ook afhankelijk van het aandeel van de OZB in de totale gemeentelijke inkomsten.

De inkomsten OEM zijn twee keer zo hoog als waarvan bij het ijkpunt wordt uitgegaan. Enige bijstelling van het ijkpunt ligt dus voor de hand; waarbij aangetekend dient te worden dat een aantal inkomstenbronnen bij de OEM over de jaren forse fluctuaties laat zien. Het effect van een verhoging van het OEM-percentagte voor een individuele gemeente is afhankelijk van het aandeel van de OEM in de totale gemeentelijke inkomsten. Hoe hoger dat aandeel is, des te meer een gemeente merkt van de aanpassing.

5. Speelveld

b

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 1 augustus 2011 12:21
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: POR-groep: wie doet wat

[REDACTED]

Zoals te verwachten viel, bevat de overkoepelende notitie van Cebeon geen nieuwe informatie ten aanzien van de eigen inkomstenclusters OZB en OEM.

We weten nu bijvoorbeeld dus niet of er een causaal verband bestaat tussen inkomsten OZB en/of OEM enerzijds en uitgaven aan autonome clusters groen, sport, kunst en ontspanning anderzijds. Of dat gemeenten inkomsten OZB juist gebruiken om tekorten bij andere ("harde") clusters aan te zuiveren. Er is ook geen verband gelegd tussen inkomsten uit OZB en/of OEM en sociale structuur.

Dit maakt het op voorhand lastig om een algemene conclusie te trekken over hoe om te gaan met de inkomstenclusters, m.n het cluster OZB. Je kunt verschillende kanten op redeneren en bij elke redenatie is een onderbouwing te leveren.

Je kunt bijvoorbeeld stellen dat het macro bezien meevalt met de ontwikkeling van de OZB-heffing (deze voldoet immers aan de macronorm) en dat de gemeenten autonome overheden zijn die deze inkomsten naar eigen inzicht maatschappelijk verantwoord kunnen besteden. Aldus doe je macro bezien niets met het rekestarief. Wel concluderen we dat er scheefheid is bij de OZB-heffing. Je zou daarom een nieuwe ijkpuntformule kunnen berekenen waarin rekening wordt gehouden met de gemeentegrootte. Nadeel is echter dat de G4 niet in dat plaatje lijken te passen.

Je kunt ook beargumenteren dat de leer der openbare financiën een voorkeursvolgorde kent v.w.b. de financieringsbronnen van decentrale overheden. Daarin staan eigen inkomsten op de eerste plaats en daarna volgen overdrachten van de centrale overheid. Aldus redenerend ligt het voor de hand dat om het rekestarief OZB aldus te verhogen dat het macro bezien aansluit bij de werkelijke OZB-inkomsten. Probleem daarbij is dat deze exercitie gepaard moet gaan van een gelijktijdige verhoging van de uitkeringsfactor (of van ijkpunten van uitgavenclusters) omdat de uitkomst van het POR-onderzoek niet mag leiden tot een aanpassing van de omvang van het gemeentefonds.

Dan zou je als Rijk ook nog strategisch kunnen besluiten om het OZB-geld op dit moment maar bij gemeenten te laten zitten met het oog op een soepel verloop van de aanstaande decentralisatie (OZB-opbrengst als buffer). Een geste die je mogelijk op een later moment tijdens een onderhandeling nog eens op tafel kunt leggen.

Niets doen kan mogelijk ook een vreemde indruk wekken omdat we een aantal jaren achtereen geschreven hebben dat de verdeling scheef is en dat onderzoek nodig is, en nu blijkt het allemaal toch wel mee te vallen... Dat kan uiteraard een terechte onderzoeksuitkomst zijn.

Meer dan deze opties meegeven kan ik op dit moment en met de huidige informatie niet.

Groet,
[REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van [REDACTED]
Verzonden: woensdag 27 juli 2011 16:47
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: POR-groep: wie doet wat

Ok. Hoor ik dan van je.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 27 juli 2011 16:12
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: POR-groep: wie doet wat

[REDACTED] dat kan ik je pas sturen als ik de overkoepelende notitie + aanvullende analyse OZB door Cebeon heb ontvangen. Die moeten het fundament verschaffen waarop conclusies gebaseerd kunnen worden. Ontvang je maandag. Gr, [REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 27 juli 2011 16:07
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: POR-groep: wie doet wat

Hi [REDACTED]

Dank hiervoor. Ik mis nog wel de feitelijke tekstpassage voor in de notitie aan Donner / Weekers. Wat is voor hen de overweging wel / niet aan te passen (i.c. waar willen we ze over laten besluiten, ook in relatie tot wat Jiska heeft opgeschreven in de conceptbrief)

Kun je me dat nog sturen?

[REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 27 juli 2011 15:59
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: POR-groep: wie doet wat

Hoi [REDACTED]

a.) Ik heb het memo nog even met [REDACTED] doorgenomen. Hierbij een bijgewerkte versie.

Groet, [REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 27 juli 2011 11:39
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: POR-groep: wie doet wat

Hi [REDACTED]

Heb je voor mij vandaag de achterliggende memo's + tekstpassages over toeristische gemeenten en OZB / OEM?

Gr, [REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 19 juli 2011 17:24

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: RE: POR-groep: wie doet wat

Hi,

Vorige week bespraken we de 'startnota' voor het gesprek tussen Donner en Weekers op 10 augustus, en de bijdragen die ieder van ons aan dat proces levert. Aan Donner / Weekers leveren we dus een algemene notitie, met bijdragen over besluitvorming, G4 en enkele grafieken en tabellen. En een brief voor verzending aan VNG, Rfv, departementen, met daarin o.a. de conclusies per clusters en algemene punten.

In de aanloop naar die teksten is het de bedoeling dat er memo's per onderwerp komen, waarin (voor de clusters) wordt ingegaan op de elementen maatschappelijke opgave (1), omvang (2), verdeling (3), relaties met andere clusters (4), relaties met andere geldstromen (5) en het krachtenveld van gemeenten, vakdepartementen, rfv, etc. Als basis kan natuurlijk de conclusie / advies van de commissie gebruikt worden, maar die is er niet voor alle clusters.

Ik wil graag deze week een start maken met de opbouw van de notitie en de brief. Kunnen jullie me daarvoor alvast je conceptmemo's met tekstpassages voor de notitie + brief voor Donner / Weekers sturen?

De tweede versie van de memo's / tekstpassages ontving ik graag dinsdag 26 juli einde dag. De druk zit behoorlijk op de ketel...

Inhoudelijke vragen, opmerkingen: bespreek ze met 'jouw' klankbord.

Groet, [REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 12 juli 2011 10:50

Aan: [REDACTED];

Onderwerp: POR-groep: wie doet wat

Hoi collega's,

Morgen om 13 uur komen we als POR-groep bijeen. In bijgevoegde nota is de agenda opgenomen incl. een voorlopige taakverdeling en voorlopige lijn qua conclusies en vervolg.

Graag in ieder geval de eerste 2 pagina's tot je nemen!

NB Mocht je niet de juiste persoon zijn voor een onderwerp of toch vrij zijn (ik heb me gebaseerd op de agenda's), dan hoor ik het graag.

Groeten,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 16 juni 2011 17:02
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: terugkoppeling beg.cie OZB/OEM

Hoi heren,

a) [REDACTED] (en een collega) en [REDACTED] waren de aanwezigen.

Overleg verliep goed; rustige inhoudelijke discussie met als belangrijkste punten, ook voor het vervolg (richting bestuurlijk overleg):

- een deel van de toeristische gemeenten int veel inkomsten via belastingen, die niet door hun burgers maar door anderen (toeristen, forensen, dagjesmensen (parkeren)) worden opgehoest. Willen wij/het rijk of VNG daar wat van vinden?
- toeristen- en forensenbelasting passen in hun aard nu niet bij de OEM-systematiek. Daar financiering van extra activiteiten voor een aantal gemeenten, terwijl OEM-systematiek rekening houdt met alle gemeenten. Kunnen de belastingen niet buiten OEM? Met als aandachtspunt het vorige punt (groot gebruik van deze belastingen)
- toeristenbelasting: oude uitgangspunt dat toeristenbelasting vooral neerslaat in wegen en water ("welke lasten veroorzaken toeristen") kan wel eens niet meer opgaan. Misschien nu eerder link met "wat trekt toeristen", bijv. kunst, ontspanning. Afgesproken om dit pas te analyseren als we wat met toeristenbelasting willen doen in GF
- kip-ei: hebben gemeenten hogere uitgaven omdat ze meer innen (bijv. via verkoop aandelen nutsbedrijven) of innen gemeenten meer omdat ze hogere uitgaven hebben. Misschien een deel van de oplossing om uit kip-ei te komen; er is geen causaliteit tussen omvang OEM en OZB.
- n.a.v. vorige punt: geen causaliteit OZB-OEM. Betekent dit dat je minder kan sturen op OEM (minder zichtbaar voor gemeenteraad)? (wellicht aardige voor regiodag)
- inkomsten uit nutsbedrijven: iedereen over eens dat je je ogen niet kan sluiten voor 80 tot 90 euro, ondanks dat het lager is dan bij provincies. Immers als je niets doet, dan slaat het om naar alle gemeenten. Als je wel wat doet, dan vergt dat een omvattende analyse. Dit wordt een keuze voor de komende maanden. (nb VNG en RFV neigen vooralsnog naar niets doen)

Nog enkele punten:

- a) - parkeerbelasting komt via wegen-water [REDACTED] vertelde dat een aantal gemeenten aanmerkelijk hogere inkomsten heeft (tov ook de uitgaven). Hij ziet een verband met toeristische gemeenten
- tabel 6: ijkpunt OEM = -44, feitelijk = -92, maar bij een ander takenpakket. Afgesproken is om het om te zetten in een % van de totale GF-uitkering. Dus incl. DU en IU'en. [REDACTED] wil nl. een zo laag mogelijk %.
- a) - weerstandsvermogen: nadere analyse kan Cebeon niet geven, omdat gemeenten divers, qua diepgang en openheid, omgaan met paragraaf weerstandsvermogen.
- OZB in de periode 2003-2006: waarschijnlijk is die trend te vertroebeld door foute boekingen. En verder; de stijging van OZB vanaf ca 1997 is 38. Hiervan is 20 in de periode 2007-2011 ontstaan. De rest dus ervoor. NB cebeon kijkt nog wel of ze wat kunnen qua cijfers
- [REDACTED] is tevreden over het "deleten" van de link met Kalden (in alle voortgangsberichten)

Ik denk dat het het handigste is als ik, als enige bfv'er, het omzet in een advies namens de beg.cie. Hebben jullie vast niets op tegen;-)?!

Groeten,

[REDACTED]
ministerie van BZK
projectleider decentralisaties naar gemeenten
projectleider ordening en onderhoud gemeentefinancien
afdeling Bestuurlijke en Financiële Verhoudingen

[REDACTED]@minbzk.nl